

## RECENZIA EDITOVANEJ MONOGRAFIE PSYCHOMETRIC TESTING

ELENA LISÁ

*Fakulta psychológie, Paneurópska vysoká škola<sup>1</sup>*

*Barry Cripps (Ed.): Psychometric Testing: Critical Perspectives, Chichester, John Wiley & Sons, 2017, 304 s.*

Publikácia *Psychometrické testovanie: kritické perspektívy* prináša postrehy z praxe od odborníkov z oblasti psychologického testovania. Kapitoly sú písané nielen psychológmi podkutými v teóriách a histórii psychometriky, ale aj odborníkmi s praktickými znalosťami a skúsenosťami. Z tohto dôvodu je čítanie publikácie osviežujúce, inšpiratívne, no zároveň informačne bohaté s dobrým základom.

Psychometrika sa v súčasnosti najmä v anglicky písanej literatúre používa namiesto pojmov ako psychologické testovanie alebo psychodiagnostika (Urbina, 2004), pretože na rozdiel od psychodiagnostiky alebo psychologického testovania je pojem psychometrika oslobodený od predsudku hodnotenia a zároveň obsahuje prvok numerického merania, čo môže na prijímateľa pôsobiť dojmom väčšej objektivity. Na Slovensku a v Čechách sa pod pojmom psychometrika chápe úzko teória merania (pozri napr. v Urbánek, Denglerová, Širůček, s. 13, 2011). Psychologické testovanie sa naopak zvykne zamieňať s pojmom psychodiagnostika (Kondáš, 1992). Recenzovaná publikácia sa nazýva psychometrické testovanie, pričom sa zaoberá otázkami psychologického testovania, komplexnejšie chápanej psychodiagnostiky, ale aj vybranými psychometrickými otázkami, prevažne otázkou prediktívnej validity. Publikácia je rozdelená na štyri hlavné časti: 1) história, teória a užitočnosť, 2) aplikácie a kontexty, 3) úvahy o dobrej praxi, 4) budúcnosť psychometriky.

Prvá časť ponúka kapitoly o začiatkoch psychometriky a o súčasných aspektoch používania testovania osobnosti a inteligencie (Craig Knight). Barry Cripps v kapitole 2 píše o svojich skúsenostiach s prepájaním idiografického a nomotetického prístupu v diagnostike výberov a profesného poradenstva. Ukazuje to na príklade triangulácie týchto metód pri poradenstve v prípade úspešného profesionálneho športovca z oblasti konských pretekov. Úplne iná ale rovnako zaujímavá je kapitola 3, v ktorej Peter Saville a Rab MacIver rozoberajú formát otázok psychologického testovania v súvislosti s hodnotami prediktívnej validity. Aký formát otázok v sebaopisných testoch je najvalidnejší? Časť z odpovede na túto otázku nájdete na strane 39. Eugene Burke

---

<sup>1</sup> Tomášikova 20, 821 02 Bratislava, Slovenská republika  
Do redakcie došlo 23. 8. 2017.

v kapitole 4 ukazuje na využitie big data analýz aj v praxi manažmentu ľudských zdrojov. Poukazuje na výhody, ako aj nevýhody big data analýz a ako aj na možné vplyvy big data na budúcnosť psychologického testovania, od predpokladu masívneho rozvoja psychometriky až po úplný zánik testovania ako takého. Kapitola písaná psychológom a zároveň expertom z praxe podáva zaujímavý a inšpirujúci pohľad na novodobú neprebádanú oblasť sľubujúcu vyššiu efektívnosť a zisky pri riadení ľudských zdrojov. O tom, ako sa do praxe premietajú znalosti o psychometrických vlastnostiach testov veľmi otvorene píše Gerry Duggan v kapitole 5. A opäť veľmi praktické využitie meta-analýz prediktívnych validít v prípade malých organizácií s obmedzeným výberom počas roka uvádza Paul Barret v kapitole 6. Nájdete v nej aj odpoveď na otázku, aká veľkosť koeficientu prediktívnej validity a aká úroveň percentilu je potrebná na to, aby ste sa pri výbere na pozíciu nepomýlili ale zároveň nerobili výber príliš úzkym. Sú to veľmi praktické odporúčania vyplývajúce z teórie a analýz psychometrických poznatkov.

Druhá časť knihy s názvom aplikácie a kontexty je obsahovo rovnako šťavnatá a zaujímavá ako prvá časť. Prináša vyslovene praktické otázky využitia psychodiagnostiky, spolu s odporúčaniami pre prax a uvedením súčasných trendov. Rob Bailey v kapitole 7 HR aplikácie psychometriky sprevádza čitateľa účelmi psychologického hodnotenia v HR oblasti. Poukazuje na základné psychometrické súvislosti a skúsenosti z praxe riadenia ľudských zdrojov. Výhodou sú praktické ukážky. Čitateľ si môže pozrieť ukážku princípov a metód psychologického hodnotenia, ukážku pracovnej analýzy ako aj analýzy pracovných kompetencií a osobných vlastností hľadaného kandidáta. Kapitola je hutná a zrozumiteľná pre čitateľa so základnými psychometrickými znalosťami a znalosťami z HR. Čitateľ získa veľmi svieži pohľad do praxe psychologického hodnotenia v oblasti ľudských zdrojov. V ďalších kapitolách tejto časti sa môžeme dočítať napríklad o hodnotení talentov medzi lídrami (Caroline Curtis), o hodnotení a rozvoji tímového výkonu (Stephen Benton), o psychometrike v športe (Dave Collins, Andrew Cruickshank), o použití psychometriky pri výbere manažérov (Hugh McCredie) a v klinickej praxi (Hamilton Fairfax).

Tretia časť s úvahami o dobrej praxi v psychometrike začína príspevkom o dobrej a zlej praxi v klinike. Susan van Scoyoc poukazuje medzi iným na potrebu komplexného posudzovania informácií z testovania v kombinácii s informáciami z rozhovorov, informáciami od klienta a z ďalších zdrojov. Píše, že pre dobré výsledky pri posudzovaní stavu klienta sú potrebné ako psychometrické vedomosti tak i skúsenosti z praxe. Spomínaná súčinnosť testovania s inými poznatkami zlepšuje spoluprácu s klientom ako aj jeho motiváciu v ďalších krokoch. Adrian Furnahm v kapitole 14 stručne opisuje základné prístupy k diagnostike temných stránok osobnosti. Porovnáva jednotlivé meracie nástroje a bližšie sa vyjadruje k niektorým z nich, ako napríklad Hoganov dotazník HDS alebo temná triáda. Každý kto doteraz nevedel nič o psychometrike patologických prejavov osobnosti sa po prečítaní tejto kapitoly odrazí míľovými krokmi a bude si vedieť minimálne vybrať z existujúcich nástrojov ten, ktorý najlepšie pokryje jeho potreby. Kniha ďalej pokračuje kapitolou o projektívnych metódach v zamestnaní (Christopher Ridgeway), úvahou o praxi a odporúčaných postupoch pri preberaní

a prekladaní psychometrických metód (Lina Daouk-Öyry, Pia Zeinoun), o etike psychologického testovania v biznise (Earon Kavanagh), praktickými úvahami implicitného hodnotenia (Jay Roseveare), krátkou úvahou o tom, či skutočne veda stráca svoju váhu, ak prichádza do hry profit (Robert Forde).

Budúcnosť psychometriky v poslednej štvrti časti publikácie vyznieva v kontexte strednej a východnej Európy trochu ako verneovka. Robert McHenry sa však možno nemýli, ak vidí budúcnosť psychologického testovania v smartfónoch, ľudských čipoch a v dátach z tzv. digitálnej stopy človeka. Naozaj bude možné dozvedieť sa temperamentové črty človeka podľa lajkov na FB?

Veľa historických odkazov na začiatok rozvoja psychometriky v knihe poukazuje na poctivosť poznatkov, ktoré sú dnes známe. Zároveň táto kniha ukazuje veľmi jednoznačne na veľké nadchádzajúce zmeny v odbore. Zdá sa, že v psychologickej praxi psychometriky prevládajú témy predikcie výkonnosti, dobre aplikovateľné v športe alebo v biznise. Je však celkom dobre možné, že iný čitateľ by v knihe podčiarkol iné zaujímavosti, pretože táto kniha je vhodná ako pre vedcov, tak i pre prax, študentov, vydavateľov psychologických testov, učiteľov, koučov, konzultantov, poradcov a všetkých fanúšikov psychologického testovania. Je pestrým koktejmom zaujímavých tém psychometriky dneška a ako píše jej editor Barry Cripps, nerobil v textoch žiadne úpravy a „vylepšenia“. Odhliadnuc od kolektívu autorov, možno aj vďaka tomu publikácia vonia človečinou a je dôveryhodným zápisom stavu psychometriky v súčasnom svete.

## Reference

- Cripps, B. (2017). *Psychometric Testing : Critical Perspectives*. Chichester: John Wiley & Sons.
- Kondáš, O. a kol. (1992). *Psychodiagnostika dospelých*. Martin: Osveta.
- Urbánek, T., Denglerová, D., Širůček, J. (2011). *Psychometrika: Měření v psychologii*. Praha: Portál.
- Urbina, S. (2004). *Essential of Psychological Testing*. Hoboken: John Wiley & Sons.